

Kommunstyrelsen

Förändrade kundvalssystem för hemtjänst, ledsagning och avlösarservice inklusive nya checkbelopp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut:

1. Kommunfullmäktige beslutar att dela nuvarande kundvalssystem för hemtjänst, ledsagning och avlösning i ett kundvalssystem för a) ledsagarservice och avlösarservice enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade samt avlösning enligt socialtjänstlagen för barn och ungdomar och b) hemtjänst, ledsagning och avlösning i övrigt. Förändringarna träder i kraft den 1 januari 2015.
2. Kommunfullmäktige fastställer checkbeloppen i kundvalssystemet för ledsagarservice och avlösarservice enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade samt avlösning enligt socialtjänstlagen för barn och ungdomar till följande belopp.

Ersättning 2014 års nivå	Ledsagarservice	Avlösarservice
Kommunal anordnare, kr/tim	314	304
Privat anordnare, kr/tim inkl. 2 % momskompensation	320	310

3. Kommunfullmäktige fastställer checkbelopp i kundvalssystem för hemtjänst, ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen för vuxna enligt följande.

Ersättning 2014 års nivå	Hemtjänst	Ledsagning	Avlösning
Kommunal anordnare, kr/tim	378	314	304
Privat anordnare, kr/tim inkl. 2 % momskompensation	385	320	310

4. Kommunfullmäktige avslår social- och äldre nämndens förslag om att uppräknings av checkbeloppen ska ske med omsorgsprisindex, OPI.

Sammanfattning

Social- och äldre nämnden gjorde under 2013 en översyn av kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning för att uppnå långsiktighet och stabilitet i kundvalssystemet. Baserat på översynen har social- och äldre nämnden tagit ställning till att dela upp det kundvalssystemet i ett för

- hemtjänst, ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen och ett för
- ledsagarservice och avlösarservice enligt lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade samt avlösning för barn och ungdomar enligt socialtjänstlagen.

Nämnden vill också genomföra förenklingar av ersättningsreglerna och införa en ny timersättning som justeras enligt omsorgsprisindex.

Stadsledningskontorets förslag överensstämmer materiellt med social- och äldre nämndens förslag men har justerats för att förslaget ska vara formellt korrekt.

Social- och äldre nämndens underlag för sitt förslag

Av underlaget för social- och äldre nämndens förslag framgår huvudsakligen följande.

Förutsättningar

Nacka kommun tillämpar kundval för hemtjänst sedan 1992 och för ledsagning och avlösning sedan 1998. Innehåll och villkor för godkännande av anordnare har förändrats successivt. Inför den fortsatta utvecklingen av tjänsterna har social- och äldre nämnden gjort en översyn av kundvalet. En första rapport las fram i maj 2013 och en reviderad slutrapport i april 2014. Resultatet av översynen redovisas i bifogad rapport, [bilaga 1](#).

Utgångspunkten är att kunna möta framtidens utmaningar inom omsorgen och att Nacka kommun ska vara fortsatt ledande i kundvalsutvecklingen, med fokus på god kvalitet i tjänsterna. Kunderna ska möta utbildad personal med rätt kompetens, en kompetent arbetsledning och ha möjlighet att ta del av den fortsatta teknikutvecklingen. För att uppnå detta måste det finnas långsiktighet, förutsägbarhet och stabilitet i kundvalets förutsättningar. Det ska vara enkelt att vara Nackabo, kund och anordnare i kundvalssystemet.

Nytt kundval för ledsagarservice och avlösarservice

Det nuvarande kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning bör enligt social- och äldre nämnden delas upp i två

- hemtjänst, ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen, SoL

- ledsagarservice och avlösarservice enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt avlösning för barn och ungdomar enligt SoL

Ett av skälen till uppdelningen är att det behövs olika kompetens för arbete med LSS-målgruppen och personer som beviljas hemtjänst. En viktig aspekt är också att kundens val underlättas med anordnare som är specialiserade på den egna målgruppen.

Förändrade ersättningsregler

I nuläget är ersättningen till anordnarna tidsdifferentierad mellan dag, kväll och helg. Reglerna innehåller bland annat särskilda avrundningsregler och ersättning för omställningstid. Förslaget till förändrade ersättningsregler innebär stora förenklingar, med en enhetlig ersättning för utförd tid som inkluderar allt.

Nuvarande regler för avrundad tid och omställningstid ger utrymme för olika tolkningar. Det nya systemet ska bli lätt att förstå för alla inblandade, inklusive kunderna. Den samlade bedömningen från berörda parter är, enligt social- och äldrenämnden, att det finns stora fördelar med att förenkla ersättningsreglerna. Allt som minskar administrationen för både anordnare och handläggare är positivt.

Ny ersättningsnivå

Utgångspunkten för social- och äldrenämndens beräkningar av nya ersättningsnivåer är att de ska stödja en hög kvalitet i tjänsten och möjliggöra en fortsatt mångfald av anordnare.

Metoden för beräkning ("räknesnuran") utgår ifrån en modell, som publicerats av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Den har använts av ett stort antal kommuner, vilket ökar möjligheterna till jämförelser. Deltagare i referensgrupper med anordnare i Nacka bidrog generöst med relativt omfattande underlag 2013. Underlaget är kompletterat med beräkningar och ersättningsnivåer från andra kommuner. Ansvariga handläggare har därefter bearbetat förslaget ytterligare. Förslaget tar bland annat hänsyn till införandet av elektronisk tidregistrering 2015 och ökade kompetenskrav för personal. I rapporten från översynen ([bilaga 1](#)) beskrivs detaljerat hur beräkningarna har gjorts.

I utredningsdirektiven ingick att utreda momskompensation till privata anordnare. Beräkningar av den faktiska momskostnaden för hemtjänst visar att den ligger mellan en och tre procent. Den vanligaste ersättningen för momskompensation i andra kommuner ligger också inom det intervallet. Social- och äldrenämnden föreslår en momskompensation på två procent, vilket beräknas vara nära den faktiska momskostnaden.

Alla beräkningar utgår ifrån de privata anordnarnas faktiska kostnader, som sedan tidigare innehåller sex procent momskompensation. En minskad momskompensation innebär en

högre och mer realistisk ersättning till kommunala anordnare. Alternativen anges i nedanstående tabell.

Förslag till ersättning 2014 års nivå	<i>Hemtjänst</i>	<i>Ledsagning, SoL, LSS</i>	<i>Avlösning SoL, LSS</i>
<i>Kommunal anordnare, kr/tim (2 % momskomp till privata)</i>	378	314	304
<i>Kommunal anordnare, kr/tim (6 % momskomp till privata)</i>	363	302	292
<i>Privat anordnare, kr/tim</i>	385	320	310

Införande av elektronisk tidregistrering

Allt fler kommuner använder någon form av elektronisk tidsregistrering inom hemtjänsten. I Nacka kommer elektronisk tidsregistrering att ingå i utförardelen av Pulsen Combine. Syftet är främst att förenkla hanteringen av tidsredovisningen och att samtidigt minska risken för oegentligheter. Flera kommuner har erfarenheter av att den redovisade tiden minskar när den mäts på ett mer exakt sätt och har fått höja ersättningen för att anordnarna ska få fortsatt täckning för sina kostnader. I beräkningen av ersättning ingår en förhöjd ersättning för hemtjänst, jämfört med tidigare förslag.

Synpunkter från anordnare och kommunala råd

Utredningen presenterades för det kommunstyrelsens pensionärsrådet och rådet för frågor kring funktionsnedsättning under 2013. Råden utsåg representanter till varsin referensgrupp, som diskuterade utredningen ytterligare. Två referensgrupper med anordnare, en för hemtjänst och en för ledsagning och avlösning, träffades vardera fyra gånger för att diskutera avgörande frågor i utredningen.

Ett utkast till slutrapport och tillämpningsanvisningar¹ skickades ut på remiss 2013 till de kommunala råden och till samtliga anordnare. Svar kom från PRO och SPF tillsammans, från rådet för frågor kring funktionsnedsättning samt från två anordnare. Övriga avstod från att yttra sig. Pensionärsorganisationerna ställde sig bakom förslagen. Rådet för frågor kring funktionsnedsättning hade synpunkter på begreppet kund. En anordnare var positivt inställd till förslagen, men ansåg att ersättningen för hemtjänst var för låg, särskilt som omställningstid och avrundad tid ingår. Den andra anordnaren önskade tidsdifferentierad ersättning, att inställda insatser upp till 24 timmar skulle ersättas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till förändrad ersättning beräknas ge en ökad kostnad på cirka 2 miljoner kronor, jämfört med dagens kostnader. Det motsvarar cirka 3 kronor per hemtjänsttimme, som är den beräknade kostnaden för den föreslagna ökningen av kompetenskraven för personal.

¹ Tillämpningsanvisningar beslutas av social- och äldrenämnden inom ramen för antaget kundvalssystem

Frågan om hur kompetenskraven ska definieras ligger det inom social- och äldrenämndens ansvar att besluta om, inom ramen för tillämpningsanvisningarna och är således inte en del av frågan om själva kundvalssystemen.

Stadsledningskontorets bedömning och förslag

Stadsledningskontoret tillstyrker den föreslagna förändringen till två olika kundvalssystem och de föreslagna checknivåerna. Kontoret tillstyrker också att beloppen indexeras men påpekar att detta måste följas noga så att det inte blir oförutsedda skillnader mellan hur checknivåerna förändras inom andra kundvalssystem inom främst social- och äldrenämndens ansvarsområde.

Stadsledningskontorets förslag är justerat jämfört med social- och äldrenämndens, som formellt inte var helt korrekt. Kontoret bedömer att justeringarna inte är av sådan art att ärendet måste återremitteras till social- och äldrenämnden för att kommunallagens beredningskrav ska vara uppfyllda. Justeringarna avser formella formuleringar och påverkar inte nämndens förslag materiellt.

Stadsledningskontoret avstyrker social- och äldrenämndens förslag om indexering av ersättningsnivåerna

Social- och äldrenämnden har föreslagit att checkbeloppen ska indexeras med det som kallas omsorgsprisindex, OPI. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ska avstyra detta förslag. Det stämmer inte med kommunens budgethantering i övrigt då OPI bestäms i december och således hamnar utanför kommunfullmäktiges beslut om ramar, där checkbeloppen är en faktor som måste vara med för att ramen ska kunna beslutas. Kommunen måste också råda över checkbeloppen som sådana, då de är viktiga styrmedlen i kundvalssystemen.

I underlaget för social- och äldrenämndens beslut om indexering anfördes följande, som skäl för indexering.

"I nuvarande modell för ersättning till anordnarna ingår att kommunfullmäktige årligen beslutar om ersättningen i november månad.

Konkurrensverket rekommenderar kommunerna att koppla ersättningsnivån till någon form av index, med syfte att minska anordnarnas osäkerhet om den framtida ersättningens storlek. SKL har tagit fram ett omsorgsprisindex (OPI) tillsammans med Vårdföretagarna och Pacta. OPI används idag inom social- och äldrenämndens upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Social- och äldrenämnden föreslår att ersättningen fortsättningsvis räknas om enligt OPI. Det är ett viktigt förslag för att uppnå långsiktighet och förutsägbarhet i kundvalets förutsättningar. Social- och äldrenämnden anför att här kan kommunen inta en fortsatt tät position i utvecklingen av kundval.

Även referensgrupperna med anordnare framförde önskemål om att ersättningen ska räknas upp enligt ett nationellt fastställt index. Den blir annars oförutsägbar och upplevs som godtycklig, vilket gör anordnarnas ekonomiska planering omöjlig. Om inte ersättningen kopplas till index finns risken att det regelbundet kommer att krävas en större översyn av ersättningen”

Bilaga

1. Protokollsutdrag social- och äldreutskottet den 17 juni 2014 §99
2. Översyn av kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning. Slutrapport 2014.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Anders Fredriksson
Socialdirektör